

TOIMINTASUUNNITELMA 2023

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto – on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Siihen kuuluu 53 järjestöä tai muuta yhteisöä.

Toimintasuunnitelma konkretisoi vuodeksi 2023 verkoston strategiaa 2021–23.

1. PAINOPISTEET

- köyhyyden vähentämisen tärkeys ja ratkaisut sen vähentämiseksi esillä ennen vaaleja, hallitusohjelmaan ratkaisuja köyhyyden vähentämiseksi
- Ukrainan sodan, elinkustannusten, etenkin energian hinnan, nousun vaikutukset köyhyyttä kokeviin
- koronapandemian pitkäaikaiset vaikutukset, kuten hoitovelka ja palveluihin pääsy
- sosiaaliturvan kokonaisuudistus
- sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen toimeenpano hyvinvointialueilla
- köyhyyttä kokeneiden osallisuuden vahvistaminen

2. VAIKUTTAMISTYÖ

EAPN-Fin seuraa yhteiskuntapolitiikan vaikutuksia köyhyyteen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen Suomessa. Se pitää esillä köyhyyden vähentämisen tärkeyttä ja esittää ratkaisuja köyhyyden vähentämiseksi. Tämä painottuu **eduskuntavaalivuonna**. Eduskuntavaalit pidetään 2.4.2023. Verkoston eduskuntavaalitavoitteita levitetään mahdollisimman laajalle ja tavoitteita pyritään saamaan kirjattua hallitusohjelmaan.

Ukrainan sota ja siitä aiheutunut elinkustannusten nousu ja energiakriisi osuvat kovimmin jo valmiiksi köyhyyttä kokeviin ja pienituloisiin. Verkosto vaikuttaa siihen, että kriisien vaikutuksia kompensoitaisiin niistä eniten kärsiville.

Koronaepidemia ja sen rajoittamistoimet osuivat kovimmin jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin. Epidemian pitkäaikaisvaikutukset, kuten sosiaali- ja terveystalouteen pääsyn vaikeutuminen, vaikeuttavat myös ihmisten toimeentuloa. Verkosto seuraa asiaa ja vaikuttaa siihen, että koronan pitkäaikaisvaikutuksiin puututaan etenkin haavoittuvassa asemassa olevilla ihmisillä ja parannetaan heidän toimintakykyään ja mahdollisuuttaan hankkia toimeentulo.

Sosiaaliturvan kokonaisuudistus on vaikuttamistyössä keskeinen. Verkosto tuo keskusteluun etuusjärjestelmän ongelmakohtia ja ratkaisuehdotuksia järjestöjen ja köyhyyttä kokeneiden ihmisten näkökulmasta. Painotuksia

ovat muun muassa perusturvan tason korottaminen ja lapsiperheköyhyyden vähentäminen. Päättäjiä lähestytään EAPN-Finin materiaalin avulla, järjestämällä tapahtumia ja viestimällä eri kanavissa.

Sote-uudistuksen toimeenpanoa hyvinvointialueilla seurataan köyhyyden vähentämisen, sairastamisen hinnan ja yhdenvertaisten palveluiden saannin näkökulmasta.

Muita seurattavia asioita ovat muun muassa ylisukupolvisen huono-osaisuuden sekä eriarvoisuuden kehitys, liikenneköyhyys, eläkeläisten köyhyys, asunnottomuus, velkaongelmat, työttömyys sekä ruoka-aputoiminta. Kaikessa vaikuttamisessa köyhyyttä käsitellään myös sukupuoli- ja ikänäkökulmista sekä huomioidaan etnisten ryhmien ja muiden vähemmistöjen kokeman syrjinnän ja rasismien vaikutuksia.

Köyhyysvahti ja Sosiaaliturvan tarkistuslista päivitetään vuosittain.

Yhteistyössä **eduskunnan köyhyysryhmän kanssa** järjestetään tilaisuuksia.

YK:n köyhyyden vastainen päivä ja Asunnottomien yö 17.10. huomioidaan toiminnassa.

Toiminnassa huomioidaan muut keskeiset köyhyyteen vaikuttavat toimet, kuten **YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden** ja **Agenda2030-toimintaohjelman** toimeenpano, hallituksen köyhyyden vähentämisen toimintasuunnitelman toimeenpano ja nk. **vihreä siirtymä** ja sen oikeudenmukaisuus. Verkosto seuraa keskustelua perustulosta.

EAPN-Fin on **yhteistyökumppanina** [Ihmisoikeusliiton hankkeessa](#), joka käsittelee köyhyyttä ihmisoikeusloukkauksena. Verkosto on kumppanina myös [Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeessa, joka käsittelee työssäkäyvien köyhyyttä](#) sekä useamman yliopiston ja ammattikorkeakoulun [Nuoriso-hankkeessa](#). Siinä käsitellään nuorten aikuisten sosiaalityötä osallisuuden edistämisen näkökulmasta.

2.1. Työryhmät

Sisältötyöskentelyn peruspilari ovat **työryhmät**, jotka jatkavat toimintavuonna. Niissä yhdistyy jäsenten asiantuntemus kustakin teemasta. Työryhmät toimivat itsenäisesti ja valmistelevat vaikuttamista, joka kanavoidaan EAPN-Finin hallituksen kautta. Lyhytaikaisia työryhmiä voidaan perustaa tietyn asian tai tapahtuman valmistelemiseksi.

Lapsiperheköyhyys -työryhmä seuraa lapsiperheiden ja lasten köyhyytilannetta ja luo synergiaa asian eteen jo työskentelevien kesken. Tavoitteena on saada lapsiperheköyhyyden vähentäminen huomioiduksi kaikessa päätöksenteossa.

Terveys ja köyhyys -työryhmä toimii pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten sosiaaliturvan edunvalvojana. Se vaikuttaa terveyden eriarvoisuuden vähentämiseksi ja sairastamisen hinnan alentamiseksi. Ryhmä seuraa ajankohtaisia sosiaali- ja terveysturvan kysymyksiä heikoimmassa asemassa olevien kannalta ja tekee selvityksiä ja ehdotuksia toimista ongelmien ratkaisemiseksi.

Kansalaistoimintaryhmä kokoaa henkilöitä, joilla on tai on ollut kokemusta köyhyydestä tai pienillä tuloilla elämisestä. Ryhmän toimintaa vetää kansalaistoiminnan koordinaattori, jolle maksetaan palkkio.

Ryhmä kokoaa edustajat ja työstää yhteisen viestin vuosittaiseen Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen tapaamiseen Brysseliin. Siihen osallistumista koordinoi nk. Pep-koordinaattori, jolle maksetaan palkkio.

Ryhmän asiantuntemusta hyödynnetään kaikessa toiminnassa, kuten kannanotoissa, tilaisuuksissa ja julkaisuissa.

2.2. Viestintä

Verkoston näkyvyyttä pyritään lisäämään. **Verkkosivuja, Facebook-sivuja ja Twitter-tiliä** päivitetään aktiivisesti. Työryhmät tuottavat verkkosivuille materiaalia.

Tuen ja avun lähteitä -sivua kehitetään muun muassa lisäämällä sinne köyhyyttä kokevien tärkeinä pitämiä aineistoja.

Sähköinen **uutiskirje** lähetetään 4–6 kertaa vuodessa. Jäseniä kannustetaan lähettämään tietoa omista köyhyyden vastaisista toimistaan EAPN-Finin verkkosivuille ja uutiskirjeeseen.

3. KÖYHYTTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN

EAPN-Fin vaikuttaa siihen, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa päätösten vaikutuksia arvioidaan johdonmukaisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisryhmien kannalta.

Köyhyyttä kokeneiden viesti on moniääninen ja tuo esiin tilannetta eri syistä köyhyyttä kokevien näkökulmasta. Tavoitteena **on lisätä köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kuulluksi tulemistä ja osallisuutta poliittisessa päätöksenteossa**. Tätä varten pyritään vahvistamaan Kansalaistoimintaryhmän toimintaa sekä kannustamaan EAPN-Finin jäseniä tuomaan kokemusasiantuntijuutta entistä enemmän esiin verkostossa.

Etsitään ratkaisuja köyhyyttä kokeneiden matka- ja ruokakulujen riittäväksi ja nopeammaksi korvaamiseksi, jotta heidän on mahdollista osallistua toimintaan.

Tehdään yhteistyötä muun muassa Ihmisoikeusliiton, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston ja ruoka-aputoimijoiden kanssa. Kartoitetaan yhteistyömahdollisuuksia Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön Itlan Valoisat-ryhmän kanssa.

EAPN-Fin vastaa **Suomen delegaation lähettämisestä Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen tapaamiseen**. EAPN-Finilla on koordinaattori, joka osallistuu eurooppalaista tapaamista valmistelevaan työhön ja tapaamisiin. Jatketaan mahdollisuuksien mukaan pohjoismaista yhteistyötä tapaamiseen valmistautumisessa.

Kansallinen köyhyyttä kokeneiden kuulemistapahtuma järjestetään viidettä kertaa Kirkkohallituksen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n ja Työttömien Keskusjärjestön kanssa. Siihen kutsutaan päättäjiä keskustelemaan köyhyyttä kokeneiden ihmisten kanssa keinoista vähentää köyhyyttä. Se pyritään kytkemään EU-tason köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen, jonka delegaatio voitaisiin valita jatkossa kansalliseen tapaamiseen osallistuneista.

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus toimittajille laadukkaasta köyhyyttä käsittelevästä journalismista jaetaan vuodelta 2022 keväällä 2023. Tunnustuksen saajan valitsee köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati. Vuoden 2023 tunnustuksen jakamiseksi raadin työskentely aloitetaan syksyllä 2023.

4. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

EAPN-Fin on yksi 31 kansallisesta EAPN:n, The European Anti-Poverty Network, verkostojäsenestä. Eurooppalainen verkosto vaikuttaa siihen, että köyhyys- ja osallisuusnäkökohdat otetaan EU:ssa huomioon tasaveroisesti talouspolitiikan rinnalla. EAPN-Fin välittää tietoa Suomen köyhyytilanteesta EAPN:lle ja unionitasolle ja vastaavasti Suomessa tietoa EAPN:n ja unionin köyhyyden vastaisesta toiminnasta.

EAPN-Fin osallistuu EAPN:n toimintaan ja toimitelmiin ja viestii Euroopan tason toiminnasta.

EU-tasolla seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa ja jatketaan EU-ohjausjaksoon vaikuttamista yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa. Pyritään luomaan yhteyksiä Europarlamentin jäseniin.

EAPN-Finin edustaja ExCossa, **Executive Committee**, on Leena Eräsaari Hyvinvointivaltion vaalijat ry:stä. EUISG-työryhmään, **EU Inclusion Strategies Group**, valitaan uusi edustaja. Osallistutaan **EAPN:n politiikkaseminaariin**,

yleiskokoukseen ja eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen sekä mahdollisuuksien mukaan muihin EU-tason tapahtumiin.

EAPN Pohjoismaisten verkostojen yhteistyötä viriteltiin 2019 lopulla. Jos yhteistyö etenee, osallistutaan siihen mahdollisuuksien mukaan.

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan EAPN:n ja sen Itävallan verkoston koordinoimaan **kansainväliseen journalismitunnustuksen yhteistyöhön**.

5. HALLINTO JA RESURSSIT

Verkostolla on **yleiskokouksen** valitsema **hallitus**, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 8–12 jäsentä. Hallitus kokoontuu toimintavuoden aikana 5–8 kertaa. Sen toimintaa kehitetään niin, että vastuut eri kokonaisuuksista jakautuvat entistä selkeämmin hallituksen jäsenten kesken.

Yleiskokous järjestetään loka–marraskuussa. Siinä jokaisella jäsenyhteisöllä on yksi ääni.

Verkoston tärkein voimavara ovat jäsenyhteisöt; niiden yhteistyöhön antama taloudellinen ja toiminnallinen panos sekä työskentely omien sidosryhmiensä ja köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kanssa. Lisää jäseniä kutsutaan toimintaan mukaan.

Verkosto pyrkii kokoamaan jäsenistöä yhteisiin vaikuttamistoimiin köyhyyden vähentämiseksi ja viestii jäsenten omasta ja niiden yhteisestä työstä. Vuoden aikana pyritään lisäämään jäsenten mahdollisuuksia osallistua verkoston toimintaan, esimerkiksi teema-aamukahveilla ja muilla keskustelutilaisuuksilla. Tilaisuuksiin tarjotaan etäosallistumismahdollisuus, jotta osallistuminen olisi mahdollista myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.

EAPN-Finin kotijärjestönä toimii SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Se tarjoaa verkostolle osa-aikaisen sihteerin työpanoksen, 40 prosenttia työajasta, talous- ja muuhun hallintoon sekä viestintään. SOSTEn taloushallinto hoitaa verkoston maksuliikennettä.